

REZUMAT

la proiectul „Formarea și consolidarea coeziunii sociale în Republica Moldova în contextul apropierii de Uniunea Europeană”, cifrul 20.80009.1606.13, conducător de proiect – dr. MOCANU Victor, Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice

Cercetarea coeziunii sociale pe dimensiunile bunăstare socială, capital social și mobilitate socială a evidențiat faptul că nivelul de coeziune și solidaritate socială în Republica Moldova este destul de redus. Pandemia COVID-19 a aprofundat distanțarea socială, fricile, sărăcia și marginalizarea anumitor grupuri de populație și a contribuit și mai mult la scăderea nivelului de coeziune socială.

Securitatea social-economică a populației din Republica Moldova este destul de redusă. Nivelurile sărăciei extreme și absolute, deși sunt într-o mică diminuare în ultimii ani, continuă să fie destul de înalte. Sărăcirea populației este alimentată de locurile de muncă limitate, indicele crescut al prețului de consum și rata crescută a inflației. Sărăcia continuă să afecteze cel mai mult populația din mediul rural, familiile numeroase și cu mulți copii, copiii și persoanele în vârstă. Accesul la diferite servicii comunitare de calitate (apă, canalizare, încălzire centralizată etc.) este redus mai ales în mediul rural, în familiile cu venituri mici, în familiile cu mulți copii și în familiile cu vârsta avansată.

În contextul pandemiei, situația social-economică a familiilor marginalizate s-a agravat și mai mult, datorită pierderii locurilor de muncă și apariției unor cheltuieli noi - materiale de protecție împotriva COVID sau chiar medicamente în cazurile de îmbolnăviri; necesitatea de a asigura copiii cu computere sau cu internet pentru a învăța on-line; cheltuieli de întreținere a locuinței sporite datorită transferului locului de muncă la domiciliu etc.

În contextul creșterii morbidității populației cu aproximativ 10%, cheltuielile din PIB pentru sănătate s-au redus esențial în ultimii 4 ani, fiind practic de două ori mai mici decât media în țările UE. Au fost atestate discrepanțe mari între sănătatea declarată a populației și sănătatea reală; mai bine de 50% din populație s-au confruntat cu probleme de sănătate în ultimele 12 luni.

În contextul migrației eficiența sistemului educațional s-a redus considerabil, sporind ponderea copiilor și adolescenților necuprinși cu școala. Deși a sporit rata copiilor cu CES incluși în școală, accesul real al acestora la servicii de educație continuă să fie redus din cauza gradului redus de pregătire a mediului școlar la nevoile acestor copii. Copiii romi și cei din grupurile sărace continuă să se confrunte cu probleme mari în accesarea serviciilor de educație, în special în contextul pandemiei COVID-19. În condițiile învățământului online aceste grupuri de copii sunt practic excluse din sistemul de educație din cauza sărăciei și a lipsei computerelor, a telefoanelor mobile și a accesului la internet.

În general populația are un nivel mare de încredere doar în membrii familiei, prieteni, colegi de lucru și vecini; nivelul de încredere în instituții continuă să fie destul de redus. Analiza distanței sociale dintre respondenți și diferite grupuri marginalizate de populație sau etnii a scos în evidență faptul că cea mai mică distanță socială este dintre respondenți și moldoveni, români, ruși, care sunt percepuți ca grupuri sociale apropiate, ce pot face parte din membri ai familiei, colegi, vecini. Indexul distanței sociale este moderat și denotă toleranță față de următoarele grupuri: evrei, persoane cu dizabilități fizice și mentale, romi, imigranți, persoane HIV+, persoane de culoare, foști deținuți, musulmani, persoane fără adăpost. Respondenții recunosc faptul că aceste grupuri pot să locuiască în comunitatea lor, sau chiar în țară, dar și le doresc mai puțin în calitate de membri ai familiei, vecini, colegi, prieteni. Indexul distanței sociale dintre respondenți și utilizatorii de droguri și persoanele homosexuale denotă izolare; astfel respondenții și-ar dori ca aceste grupuri să părăsească țara.

Cercetarea a scos în evidență necesitatea unor schimbări politico-juridice și socioeconomice care să contribuie la sporirea bunăstării sociale, a capitalului social și a gradului de mobilitate socială în vederea creșterii coeziunii sociale în Republica Moldova și asigurării unei societăți stabile, durabile și prospere pe viitor.